

KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ
HIVATALOS LAPJA

LXXXV. évfolyam

1. szám

Komárom, 2014. január

Ára 35 cent

A NEKÜNK AJÁNDÉKOZOTT IDŐ

„...ahol a kincséd van, ott lesz a szíved is” (Mt 6,21). Ismét időt kaptunk Isten kegyelméből – 365 napot. Az Istentől ajándékba kapott idővel sok mindent kezdhünk. A jövőt ugyan még nem ismerjük, az előttünk álló hetek, hónapok még titkokat és nem látott eseményeket rejtnek, ennek ellenére megpróbálunk a legalaposabban tervezni.

A leggyakrabban az ember beleveti magát a földi javak megszerzésének idegtépő, békességet, nyugalmat és életeket felemészítő harcába. Fontossá válik az újabb és újabb termékek birtoklása, a termelékenység és a vásárlóképesség növelése, ezzel a létünk bebiztosítása. Az egyik oldalon óriási tőke halmozódik fel, míg a másik oldalon a szegénység és a nyomor nemcsak a kétségbeesésbe, hanem egyenesen a halálba sodor embereket. A politikai hatalom megszerzése is egyértelműen a földi értékek megkaparintásának az eszköze lett. Oly nagyon bele tudunk feledkezni mindebbé, hogy ezt nevezzük életnek. Holott mindez bennünket annyira megkötöz, hogy képtelenek vagyunk szabadulni indulatainktól, elképzelésünktől, s őszintén szólva: fáj a szívünk egy-egy lehetőség elmulasztása miatt. S ha lehet, alávétünk ennek mindent.

Bill Gates vagyona például óránként kb. egymillió euróval növekszik, míg kétmilliárd a világ azon szegényeinek száma, akiknek naponta szinte semmi betevő falat nem jut. Mindezek mellett szomorúan szemléljük azt, hogy a katasztrófák, amelyek a világ szinte minden táján egyre gyakoribbak, hogyan teszik tönkre a megszerzett és felhalmozott – az életünket, jólétünket biztosítani hivatott – értékeinket.

Az Úr Jézus a tanítványait mindig arra tanította, hogy a földi értékek helyett lelki kincseket gyűjtsenek maguknak. Egy nőtestvér egy beszélgetés alkalmával elmondta, hogy amikor kórházba került, rádöbbsent: semmi mást nem tud magával vinni, csak ami a szívében van. Amikor az ember érzi a tehetetlenséget (vagy kórházi ágyon fekvő a kiszolgáltatottságot), semmi más nem lesz olyan fontos, mint a szív rejtett kincse.

Komolyan kell tehát vennünk az Úr Jézus szavait (egyházunk ez évi vezéregjét): „...ahol a kincséd van, ott lesz a szíved is” (Mt 6,21). Ezzel világossá teszi azt, amit Kálvin János is leír az ehhez az igevershez fűzött kommentárjában, hogy „a mi legfontosabb javainkhoz kapcsolódik a szívünk”. Jézus nekünk más kincseket ajánl: az Isten országát és az ő igazságát. S a töb-

bire azt mondja, hogy azok megadtnak nekünk. Mert milyen boldogság és reménység lehet az, amely a földi kincsekre épít, miközben nincs a szívben békesség, öröm, megnyugvás, megelégedettség? A földi kincseket a moly megrágja, a rozsdá megemészti, vagy a tolvajok ellopják. A lelki kincsek azok, amelyek valóban az életet gazdagítják, nemesebbé, emberhez méltóvá teszik.

Kálvin János már imént idézett magyarázatában azt mondja: „...ha igazán és komolyan meg volnánk győződve arról, hogy az égben van a mi boldogságunk, akkor könnyű volna a világ kigúnyolásával és a földi javak megvetésével az égbe emelkednünk.” Rá akar vezetni annak felismerésére, hogy milyen nagy szegény az, ha az ember (a teremtés koronája) olyanira lealacsonyodik, hogy semmi mással nem törődik, csak a földi dolgokkal. Így nem tud szármalni a lélek, egyre nehe-

zebben viseli a mindennapok terheit, egyre erőteljesebben próbálkozik saját élete felszínen tartásával, közben pedig egyre jobban süllyed. „Mert mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri, lelkében pedig kárt vall?” (Mt 16,26a).

Ha tehát mi kegyelmi időnek tartjuk az ajándékba kapott esztendőt, akkor Péter apostol bizonyágtételét kell szemünk előtt tartani, aki levelében azt írja, hogy Isten „hosszan

tűr érettünk, nem akarván, hogy némelyek elveszenek, hanem hogy mindenki megtérésre jusson” (2Pt 3,9).

A kapott időt, ezt a 2014-es évet is arra kell tehát felhasználnunk, hogy rámutassunk: az ember boldogságának, nyugalmanak és békességének egyedüli forrása Krisztus; s az időnket használjuk arra, hogy a vele való közösségben munkálkodjunk.

Kérjünk ehhez segítséget Michel Quist francia író és teológus imádsága részletével: „Uram, van időm! Minden idő az enyém, amit Te nekem adtál. Életemnek éveit, éveimnek napjait, napjaimnak óráit, mind az enyémek. Rajtam áll velük okosan élni, higgadt-odaadón, hogy akként használjam fel a végső másodpercig, hogy eléd vigyem, s időmnek izetlen vízből Te készíts nemes borítalt, ahogy tetted Kánában a fiatal pár lakodalmán. Uram, ma este nem időt kérek Tőled, hogy még ezt meg amazz elintézzem. Azt a kegyelmet kérem én Tőled, hogy a nekem ajándékozott időben híven tegyem azt, amit rám bízál.”

Fazekas László

Dietrich Bonhoeffer

ÁLDÓ HATALMAK

*Áldó hatalmak oltalmába rejtve
Csak várjuk békén mindazt, ami jó.
Mert Isten őriz híven reggel, este,
Ő hű lesz, bármit hozzon a jövő.*

*Ha gyötrí, bántja szívünket a régi,
És múlt napoknak terhe ránk szakad,
Megrettent lelkünk vigaszodat kéri,
Mit nekünk szerzett, Atyánk, szent Fiad.*

*S ha szenvedések kelyhét adod inni,
Mely színig töltött, keserű s nehéz,
Te segíts békén, hálával elvenni,
Hisz áldva nyújtja hű atyai kéz!*

*És ha az úton örömet adsz nekünk,
Ha szép napod ragyogva ránk nevet,
Biztasson, intsen sok nehéz emlékünkt,
Hogy életünket szenteljük neked!*

*A csend köröttünk mélyen szerteárad.
Hadd halljuk azt a tiszta éneket,
Amely betölti rejtett, szép világod,
Hol téged dicsér minden gyermeked!*
(Fordította: Túrmezei Erzsébet)

Az ÚR színe előtt

Uram! Nem csodákért és látomásokért fohászkodom, csak erőt kérek a hétköznapiakhoz. Taníts meg a kis lépések művészetére! Tégy leleményessé és ötletessé, hogy a napok sokféleségében és forgatagában időben rögzítsem a számomra fontos felismeréseket és tapasztalatokat. Segíts engem a helyes időbeosztásban. Ajándékozz biztos érzéket a dolgok fontossági sorrendjének, elsőrangú vagy csupán másodrangú fontossága megítéléséhez. Erőt kérek a fegyelmezettséghez és a mértéktartáshoz, hogy ne csak átfussak az életen, de értelmesen osszam be napjaimat, észleljem a váratlan örömeket és magaslatokat. Őrizz meg attól a naiv hittől, hogy az életben minden simán kell, hogy menjen. Ajándékozz meg azzal a józan felismeréssel, hogy a nehézségek, kudarcok, sikertelenségek, visszaesések az élet magától adódó ráadásai, amelyek révén növekedünk és érlelődünk. [...] Ajándékozz elegendő fantáziát ahhoz, hogy a kellő pillanatban és a megfelelő helyen szavakkal vagy szavak nélkül egy kis jószágot közvetíthessek. Őrizz meg az élet elszalasztásának félelmétől. Ne azt add nekem, amit kívánok, hanem azt, amire szükségem van. Uram, taníts meg a kis lépések művészetére! **Ámen.**

Antoine de Saint Exupéry

Köszönöm a zsinati tanácsosok megáldását szolgálatukban, jó meglátásaikat, bölcs tanácsaikat, a zsinati irodák zavartalan működését, az elvégzett irodai munkák megáldását.

Köszönöm az egyházzene minőségének fejlődését, az országos kántorképzést, a kántorok minőségi szolgálatát, az egyházmegyei kórustalálkozókat áldásait és örömeit.

Köszönöm az egyházi médiumok által végzett hiteles tájékoztatást, a szerkesztők szorgalmas munkáját.

Köszönöm a lelkészek országos továbbképzésének a lehetőségét, a presbiteri konferenciákat, a találkozások örömeit.

Köszönöm a kegyelmi időszakot, amelyben a református egyház felkészülhet az anyagi önállóságra való átállásra. Köszönöm a jó együttműködést a Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériumának Egyházügyi Osztályával, egyházunk pénzügyi támogatását az államkasszából a lelkészek fizetésére és a zsinati irodák működtetésére. Köszönöm a jó együttműködés lehetőségét az Ökumenikus Tanács egyházaival, és hogy az elmúlt évben első ízben megtörténhetett a Római Katolikus Egyház legmagasabb

(Folytatás a 3. oldalon)

HÁLAADÁS ÉS KÖNYÖRGÉS Egyházunk főgondnokának újévi imája

Urunk Istenünk, köszönöm az elmúlt esztendő, hogy kegyelmedben megtartottad a Szlovákiai Református Keresztény Egyházat.

Köszönöm szeretetedet, amely által irányítottad egyházközösségeinket, egyházmegyéinket és Egyetemes Egyházunkat, illetve a református egyházakat a Kárpát-medencében és a Föld kerekéig.

Köszönöm a lelképásztorok hű szolgálatát, az evangélium hiteles hirdetését. Köszönöm a gondnokokat és presbitereket, egyházfikat és harangozókat áldozatos szolgálatát, akik biztosították az alkalmak méltóságát a környezetükben. Köszönöm az espereseket, az egyházmegyei gondnokokat és tanácsadókat felelősségteljes munkálkodásukért. Köszönöm az egyházmegyei napok áldásait és örömeit.

Köszönöm a Szentlélek vezetését, amellyel megajándékoztad az Egyetemes Egyház tisztségviselőit, hogy bölcsen végezheték az egyházkormányzást. Köszönöm a Zsinat tavaszi és őszi üléseinek megáldását a megpróbáltatásokkal és

örömekkel együtt, a törvényhozás folyamatát, a lelkiélesztés és lelkiélesztés alkalmait. Köszönöm a zsinati bizottságok tagjainak áldozatkészségét és az elvégzett munkát.

Köszönöm a Zsinati Elnökség megáldását a nemzetközi rendezvények megtartásának lehetőségével, a kerekasztaltalálkozót a külföldi segítségnyújtókkal, a tárgyalást a Csehtestvér Egyház elnökségével. Köszönöm az Egyetemes Egyház külkapcsolatai ápolásának lehetőségét és megáldását.

Köszönöm közösségünk megáldását a Kassa-ÉRT programsorozat által, a rimaszombati templom felújításának alkalmából megtartott hálaadó istentiszteletet és tanácskozást Magyarország miniszterelnökével és a magyar kormány több tagjával. Köszönöm a Zsinat elnökeinek megáldását a Generális Konvent elnökségi munkájában és a plenáris ülésén, a Magyar Református Egyház zsinati ülésén Debrecenben, Egyházunk hiteles képviselőit Szlovákiában és Magyarországon.

(Befejezés a 2. oldalról)

szintű vezetőségével is a közös munka, aminek gyümölcse lett a családok védelméről és a keresztyének üldözéséről szóló két nyilatkozat.

Köszönöm a végváraink megtartását, a református iskolákat. Köszönöm azon szülők felelősségteljes döntését, akik kereszteségi fogadalmukat betartják a gyakorlatban is: úgy nevelik és neveltetik gyermeküket... Köszönöm a tanítók, tanárok és hitoktatók áldozatos munkáját, elhívásukat az igényes pedagógiai szolgálatra!

Köszönöm áldásodat, mert több egyházközségben befejeződtek a felújítási, fejlesztési és építkezési munkálatok. Köszönöm, hogy indítottad a gyülekezetek tagjait az adakozásra. Köszönöm a Szentlélek indíttatását a diakóniai munkások sokféle szolgálatára, az elhívottak megáldását a cigánymisszió terén.

Köszönöm, hogy kegyelmedből a 2008 és 2013 közti szolgálati időszakot az egyházkormányzás alapfokán, gyülekezeteinkben lezárhattuk. Köszönöm a leköszönő presbiter- és gondnoktestvérek megáldását erővel, egészséggel és békeséggel, amely által végezheték szolgálatukat. Köszönöm, hogy lehetőséget adsz a talentumok hasznosítására a presbiteri, gondnoki szolgálatok területén a 2014–2019-es időszakban is. Kérlek, áldd meg a folyamatos lelki megújulást és az egyházközségek hitméllyítő, hitoktató, nevelő és fenntartó munkáját és a szolgálato-

kat! Köszönöm, hogy a gyászolóknál szereteted töltötte ki az űrt, amely a szeretett személy eltávazása után keletkezett. Hálaival van teli a szívem, mert vannak egyházközségeink, ahol elhintetted a jövő reménységét, amely meghozta gyümölcsét: a gyermekáldást. Mert a Te megtartó kegyelmed hatalmas!

Urunk Istenünk, Te tartottad meg hitvalló népedet nemzedékről nemzedékre kegyelmedben és szeretetben a legnagyobb megpróbáltatások idején is. De mi, akik a Te népednek tartjuk magunkat, sokszor – megpróbáltatásoktól tartva vagy emberi gyöngeségből, kényelemből, érdekből, félelemből vagy politikai nyomás alatt –, ezerféleképpen megtagadtunk. Kizártuk jelenlétedet a családjunkból, az iskolai oktatásból, a jószomszédi kapcsolatokból, a településünkől. Vétkeztünk templomok bezárásával, lelkipásztor elűzésével, presbitérium kizárásával az egyházközség kormányzásából. Kizártunk a falu, a régió, az ország, Európa és a világ gazdasági és politikai kormányzásából. Kérlek, bocsásd meg elkövetett bűneinket!

HÁLAADÁS ÉS KÖNYÖRGÉS

Egyházunk főgondnokának újévi imája

Urunk Istenünk, bocsánatot kérek a felvidéki magyar nemzetresz ellened elkövetett bűneiért, vétkeiért.

Kárpát-medencei magyar néped életében a megpróbáltatások sorozatát engedted meg az elmúlt száz évben: a trianoni békediktátum igazságtalanságát és országrészünk elcsatolását, a Beneš-dekrétumok sorsokat megpecsételő kimondását, család- és személyneveink idegen hangzásúvá tételét, a reszlovakizációt, az egyházunk betiltását szándékozó igyekezetet, a kitelepítések tragédiáját, a deportálásokat, a gulágot, a málenkij robot és az orosz fogság borzalmait.

Urunk Istenünk, az 1989 utáni pártoskodásaink és széthúzásaink, a téled való, huszonöt éve tartó további elfordulásunk kedvezőtlenül hatottak és hatnak felvidéki magyarságunkra. A Szlovák Köztársaság alkotmánya értelmében 1992-től másodrendű polgárok vagyunk, kiszolgáltatva az ország hatalmasainak.

Az ellened elkövetett vétkeink, bűneink, kicsinyhitűségünk és hitetlenségünk, felelőtlen magatartásunk, valamint az államhatalom folyamatos asszimilációt szorgalmazó igyekezete és sok szlovák polgártárs gyűlölete vezetett el a felvidéki magyar nemzetresz figyelmeztető és vészes fogyásához.

Ezért hát hozzád kiáltok, mindenható Isten! Kérlek, adj elegendő alázatot ahhoz, hogy tudjunk megbocsátani az ellenünk elkövetett bűnökért az elkövetőknek!

Kérlek, adj elegendő hitet, hogy Jézus Krisztus keresztfájához tudjuk lerakni bűneinket és vétkeinket!

Ajándékozzál meg bennünket hittel és reménységgel, hogy alkalmasak legyünk továbbmenni azon az úton, amelyet elrendeltél számunkra! Kérjük ajándékozzát: a beléd vetett szilárd hitet, hogy ne a saját kezünkben akarjuk megtartani és a demokrácia által nélkülözni irányítani nemzeti közösségünk mindennapi életét! Vezess bennünket, hogy általad és veled tudjunk elindulni a magyar nemzetresz önmeghatározásának útján!

Kérjük áldásodat hitben kipróbált, magatartásukban szilárd vezetők számára, hogy tudjanak az utadon vezetni.

Újból esedezőnk magyar és szlovák ajkú református néped megtartásáért, visszafogadásáért kegyelmedbe.

Urunk Istenünk, köszönjük kegyelmedet, hogy van egy ország Európában, amely a keresztyén hagyományokra alapozta az ország alkotmányát. Testvéreink elindulhattak az újkori lelki honfoglalás útján, amely még nehezen járható, göröngyös és hordalékokkal teli út, de elindulhattak a feléd vezető úton.

Mindenható Atya Isten, kérlek, terjesszed ki ránk megtartó kegyelmedet és mutassd meg nekünk, felvidéki magyar reformátusoknak, keresztyén nemzetresznek a mi lelki honfoglalásunk útját. Annak érdekében, hogy kimondhassuk: a 2014. év az Úr esztendeje legyen, kérlek, ajándékozz meg bennünket új élettel! Élhessek meg jelenlétedet és kormányzásodat a családjunkban, házunkban, egyházunkban, hazánkban, a Kárpát-medencében és Európában.

Szentlélek Isten, vezetésedet kérem a református egyházközségek tagjainak lelki ébredéséhez. Imádkozom istentiszteleteink áldásaiért, bibliaóráink elevenességéért, az egyházi és világi méltóságban levőkért, a gyülekezeteinkben folyó lelki munkáért, az iskolai hitoktatásért, református iskoláinkért és tanítóinkért. Imádkozom a bőséges gyermekáldásért, az áldott állapotban levő édesanyákért, gyermekeinkért, ifjúságunkért, az aktív korú szülőkért, érett és idős gyülekezeti tagjainkért, a teológusokért és tanáraiért. Imádkozom a lelkipásztorainkért, gyülekezeteink, egyházmegyéink, egyházunk előjáróiért és szolgálataikért. Imádkozom a Szlovákiai Magyar Református Presbiteri Szövetség megalapításáért a hét egyházmegyében, küldetése teljesítéséért a magyar református presbiterok nevelésében és képzésében.

Urunk Istenünk, arra kérlek az új esztendő első napján, hogy 2014-ben is kopogtass szívünk ajtaján! Kérem vezetésedet és áldásodat az általános tisztújítás második szakaszára, az egyházmegyei és egyetemes egyházi tisztségviselők kijelölésére, hogy bölcsen tudják kormányozni egyházadat. Alázattal kérlek, ne zárjad el füledet a Te szolgád kéréseinek meghallgatásától!

A Jézus Krisztus nevében kérlek, hallgass meg imámat! **Ámen.**

Fekete Vince

Ha Krisztussal indulunk napi munkánkat végezni, akkor bátran kezddhetjük a munkát, de jól vigyázzunk, hogy maradjunk is közösségben vele. Gyakran követjük el ugyanis azt a hibát, hogy noha reggel az Úr kegyelmére bízunk magunkat, a nap folyamán mégis úgy teszünk, mintha nem volna közösségünk Krisztussal. Előfordul, hogy meggondolatlan szavakat használunk, és egyszer csak arra döbbenünk rá, hogy eltávolodtunk Krisztustól. Áldott dolog, ha a Lélek erre figyelmeztet bennünket!

Egy tanulságos eset jut eszembe. Orvosi vizsgálatra indultam a rendelőintézetbe, s az egyik ablaknál be kellett jelentkeznem a vizsgálatra. A bent ülő hölgy alig hallhatóan kérdezte, hogy hova szeretnék menni. Mivel rossz a hallásom, nem értettem meg. Erre a hölgy indulatosan rám kiabált, hogy hogyhogya nem lehet őt érteni? Erre én ugyancsak indulatosan arra kértem, ha lehet, egy kicsit szebben beszéljen. A bejelentkezés megtörtént, de mérgelődve váltunk el egymástól.

A vizsgálat közben állandóan az járt az eszemben, hogy vajon ezúttal volt-e közösségem Krisztussal? Rádöbbenem, hogy szégyent hoztam az ő nevére. A Lélek arra indított, hogy vizsgálat után menjek vissza az ablaknál ülő hölgyhöz és kérjek tőle bocsánatot indulatosságomért. Ő megbocsátott, én pedig megajándékoztam őt egy éppen akkor megjelent írással, ami arról szólt, hogy Isten Báránya hogyan tanított meg engem az igazi szeretetre. Elfogadta, megköszönte, és szent lett a béke közöttünk. Azóta minden alkalommal őt keresem, ha arra járok; és ő mosolyogva fogad, és várja a következő írást; én pedig boldogan adom neki.

Hálát adtam Istennek, hogy Lelkének indítására volt erőm a bocsánatkérésre, és megtapasztalhattam, hogy egy lélek közelebb jutott Istenhez. Bűnbánattal kértem Jézus Krisztus bocsánatát is, amiért eltávolodtam tőle, amikor indulatos lettem.

Modersohn Ernő *Krisztussal* című kis füzeté (fordította Gellért Margit, 1946) hasznos tanácsokat ad Isten gyermekei számára. Újra olvasni kezdtem a könyvet, és megértettem, hogy bizonyosságnak kell lennünk a világ előtt, a világ számára; nem szabad megszé-

A mindennapi élet problémái között éljünk Krisztussal!

gyeníteniünk az Úr ügyét, amit szolgál-ni szeretnénk.

A Jn 15,4–6-ban olvashatjuk, hogy az Úr ismételtlen arra kérte tanítványait, hogy maradjanak őbenne. János apostol is ugyanerre int (1Jn 2,28). És mi csak úgy maradhatunk őbenne, ha életünk legapróbb dolgaiban is benne maradunk, ha hivatásunk minden vonalán a vele való közösségünkhöz igazodunk.

Modersohn arra figyelmezteti olvasóit, hogy fontos a megőrzött lelki nyugalom. Volt idő az életemben, amikor erre nagy szükségem volt. 1945-ben a külföldi kényszerkatonai szolgálatra hurcolt elkeseredett fiatalok között kellett Isten vigasztalását, megmentő szeretetét hirdetnem – még akkor is, amikor az éhhalál szélén voltunk. Korabeli naplófeljegyzésemből idézek, amit tizenhét éves koromban készítettem idegen földön, otthontalan körülmények között, az angol–amerikai csapatok elől menekülve: „Éhségtől gyötörve valami ehetőt keresünk a mezőn. Nagy örömeinkre az egyik helyen mezei sós-kát találunk, és azt kezdjük lakmározni. Eközben a fiúk csúfolni kezdenek: Hol

van a te Istened most, aki segítene nekünk? Azt mondtad, hogy mindenkor velünk lesz és gondoskodik rólunk. Most hol van? Egyáltalán van? Hagyja, hogy itt haljunk meg éhen? Milyen Isten az, aki ezt megengedi?

Rettenetesen elszomorít, hogy pár órája még örültek annak, hogy megőrizte őket Isten, de az újabb próbatételben elbizonytalanodtak. Kicsit türelmetlenné tesz engem az ő gyenge hitük, a hangos türelmetlenségük. Próbálom magamat is türtőztetni és újra elmondani türelmesen: a mi mennyei Atyánk most is gondoskodni fog rólunk, meglátjátok. Csak bízzatok benne! Ő nem csapja be a benne bízó embereket, ígéretei mindig megvalósulnak. Isten szeret bennünket, csak próbára teszi hi-

tűnket, hogy az valóban igazi hitet jelent-e. Látjátok, milyen bizonytalan vele szemben a hitetek? Újra csak azt mondom magamnak is, nektek is, Isten nem hagy magunkra. Időben megérkezik az ő segítsége. Még alig mondom el a vigasztaló szavakat, egyszer csak autózúgást hallunk. Mindenki a hang felé fordul, és meglepődve tapasztalja, hogy egy katonai teherkocsi érkezik meleg és hideg ételekkel. Később tudtuk meg, hogy egy katonai futár ment értük, de mi erről nem tudtunk semmit. Így bőven kapunk meleg levest, kenyeret, konzerveket, vaját és dzsemet. A fiúk rám néznek vidám arccal, de kissé pironkodva, és csak ennyit mondanak: Ismét igazad volt, most már megpróbálunk igazán mi is hinni abban az Istenben, aki valóban ismeri a mi gondjainkat és idejében meg is oldja azokat. Ezzel megbékélten fogyasztják el a bőséges enni-valót. Közben észrevétlenül figyelem a halkán imádkozó zúgolódókat.”

Milyen jó, hogy akkor naplót vezetem minden napi eseményről! Most is jó elolvasni ezeket a halványodó, de bizonyosságokat hirdető sorokat. Biztatást adnak a mai életemhez is, hogy a lelki nyugalmat érdemes megőriznünk minden körülmények között, mert ezzel Krisztushoz tudunk vezetni hitetlenekeket.

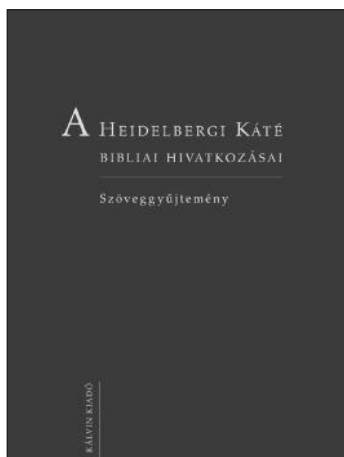
Ma is meg kell éreztetnünk valamit az evangélium erejéből, hadd álljanak meg csodálattal a hitetlenek az igazi hit előtt. Jézussal való szüntelen közösségünk gyógyító erő lesz az idegekre is. Szükség van jelen világunkban az idegek lecsillapítására. A naponkénti kapcsolatainkban mutatkozik meg leginkább, mennyire engedjük, hogy a Krisztussal való közösség olajozza a mindennapi élet kerekét. Ugyanez érvényes az iskolai munkánkra, a családi életünkre, az üzleti életre és mindenre.

Ha Krisztussal járunk, kerülhetünk bármilyen körülmények közé, jöhetnek nehézségek, életünk mégis boldog, békés, áldott és győzedelmes élet lesz. Modersohn arra figyelmeztet, hogy az Úr olyan embereket keres, akikben kijelentheti és megdicsőítheti magát, áldásul e világ számára. Akarunk-e örömet szerezni neki? Járunk mindig és mindenütt Krisztussal!

Szenczi László

A heidelbergi káté bibliai hivatkozásai

Előző számunkban A heidelbergi káté új magyar fordítására hívtuk fel a figyelmet, most pedig egy azt kiegészítő szöveggyűjteményt ajánlunk olvasóink szíves figyelmébe. Mint ismeretes, a káté 52 úrnapijára szétosztott 129 kérdés-felelete bibliai hivatkozásokkal is el van látva. A gyűjteményes könyvecske semmi

egyebet nem tartalmaz, mint az összes megadott locus szövegét. Aki tehát kíváncsi a bibliai alátámasztásra, nem kell a Bibliában keresgélne; elég felütnie a szöveggyűjteményt a megfelelő helyen, és máris elé tárulkoznak a feltüntetett igék.

–akb–

(Kálvin Kiadó, Budapest 2013)

Figyelemreméltó könyvtörténeti siker

A Debreceni Református Kollégium Nagykönyvtárának fotója szerepel Frédéric Barbier legújabb könyvében. A francia könyvtörténész könyvtártörténeti művének külső borítójára a Debreceni Református Kollégium Nagykönyvtárban készült fotót választott, jöllehet a könyvet a világ számos híres műemlékkönyvtára illusztrálja, Angliától Itáliáig.

Frédéric Barbier több egyetem tanára és díszdoktora, Európa talán legismertebb könyv- és könyvtártörténeti szakembere. Műveit számtalan nyelvre lefordították, a magyar közönség leginkább az Osiris Könyvkiadó gondozásában megjelent, *A média története* és *A könyv története* című köteteit ismerheti.

Barbier borítókép-választását Gáborjáni Szabó Botond, a Nagykönyvtár igazgatója adventi meglepetésként fogadta, különös tekintettel a könyvben szereplő erős mezőnyre, amely a spanyol Escorial könyvtárát vagy a milánói Laurenzianát is magában foglalja.

(Frédéric Barbier *Histoire des bibliothèques, d'Alexandrie aux bibliothèques*

A beteglátogatás – ha úgy hozza az élet – bárkinek osztályrészévé lehet; ám nem mindegy, hogyan végezzük. A beteg kiszolgáltató, a hozzá való közeledés nagyfokú empátiát igényel. A biblikus lá-

tásmód szerint egy beteget meglátogatni annyit tesz, mintha Jézus Krisztust látogattuk volna meg!

A beteglátogatás sokrétű gyakorlatában szeretne eligazítani a Gál Judit szerkesztette könyvecske. Az öt szerző (Nagy Tibor, Kálmánchey Márta, Gecse Attila, Kerekes Márton és maga a szer-

kesztő) olyan érzékeny pontokra irányítják a figyelmet, amelyekkel nagyon jó minden potenciális beteglátogatónak tisztában lennie. Amit a beteglátogatónak tudni kell – áll az alcímbe, s ennek megfelelően sok praktikus tanáccsal gazdagodhat, aki megismerkedik a tartalmával.

S még egy nagyon lényeges dolog, amire az ajánlóban Bodó Sára világít rá: „Az igazi beteglátogatás mindig önkéntes. Kényszerből, megszokásból sem meghallgatni, sem szólni nem lehet hitelesen. Önként vállalva ezt a szolgálatot azonban olyasmit tehetünk, amire betegként magunk is vágyhatunk.”

A. Kis Béla

(Kálvin Kiadó, Budapest 2013)

Feladvány

Hol van megírva, hogy „a jó hír felüdíti a testet”?

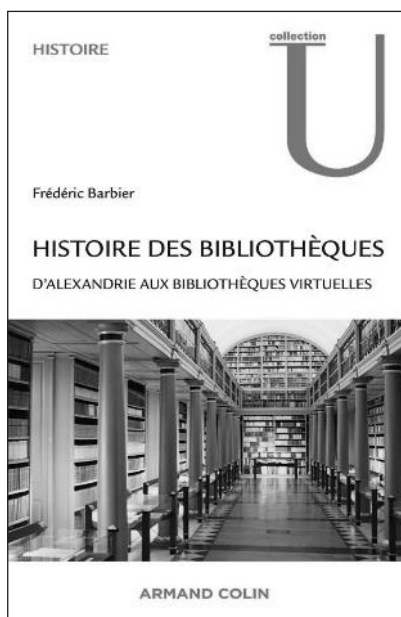
Kérjük, hogy megfejtésüket legkésőbb február 15-ig nyílt levelezőlapra, képeslapra vagy e-mailen juttassák el a Kálvinista Szemle szerkesztőségének címére (930 10 Dolný Štál 386). A helyes választ beküldők közt ajándék könyveket sorsolunk ki.

A novemberi számban feltett kérdésre azok válaszoltak helyesen, akik szerint a Károlyi-féle Bibliát a nyomtatása helyéről nevezzük vizsolyinak is.

Azon kedves olvasóink közül, akik helyes megfejtést küldtek be, hárman részesülnek – a Zsinati Elnökség jóvoltából – könyvjutalomban, mégpedig Fekete Irén (Hetény), Kovács Attila (Nagysalló) és özv. Lázár Mihályné (Bodrogszerdahely).

Mindhárman a Jürgen Moltmann–Szathmáry Sándor szerzőpáros *Kincs a szántóföldben* című könyvét kapják ajándékba. Nyereményükhöz gratulálunk, postán küldjük el.

A szerkesztőség

virtuelles, azaz *A könyvtárak története Alexandriától a virtuális könyvtárig* című új kötete egyelőre csak francia nyelven érhető el.)

Buzás Borbála

Jablonca Rozsnyótól húsz kilométerre délkeletre, a Torna-patak völgyében fekszik. Ötven évvel ezelőtt még 526 lakosa volt, 2011-ben már csak 203; közülük 165-en vallották magukat reformátusnak. A gyülekezet temploma 1789-ben épült. Lassan már csak idősek alkotják az egykor jelentős lélekszámú gyülekezetet, az adakozás azonban példaértékű. *Siposné Várady Klára* lelkipásztor több mint húsz éve pásztorolja a gyülekezetet.

A faluban kevés katolikus él, de mindkét felekezetnek van saját temploma – mondja a lelkipásztor. A rendszerváltás előtti időszakban bevezetett építkezési tilalom miatt sokan elköltöztek. Csak az idősek maradtak itt – ismerteti a szomorú helyzetet a lelkipásztor. Elmondja azt is, hogy voltak, akik később visszaköltöztek, de most meg a munkanélküliség viszi el a kenyérkeresőket máshova, főleg külföldre; haza ritkán járnak. Egyre nehezebb a megélhetés a hegyek között, ami mindenki életét megkeseríti.

Szolgálati idejének húsz éve alatt már több mint száz hűséges egyháztagot temetett el, a keresztelők száma pedig egyre kevesebb. Konfirmáció két éve volt, és ha minden így marad, jó tíz évet kell várni, hogy ismét legyen. Nagyon kevés a fiatal. Ők vagy a szomszédos szádalmási alapiskolát látogatják, vagy már középiskolások.

Annak ellenére, hogy a hívek száma kevés, vasárnap délelőtt és délután is van istentisztelet; sőt bibliaórára is hívogatják az ige mellett elcsendesülni kívánókat. Ünnepi alkalmak karácsonykor, anyák napján és a reformáció emlékünnepeken vannak, ahol a konfirmált gyerekek

Az ősök még II. József császárnál jártak engedélyért Egyre apad a jabloncai gyülekezet

szavalnak. Március 15-én pedig minden évben megkoszorúzzák Kaposi György honvéd hadnagy sírját a temetőben, aki a gyülekezet lelkipásztora és esperes is volt.

A lelkipásztor az egykori gyülekezet erejének és kitartásának a bizonyítéaként elmondta, hogy a jabloncaiak már a kezdetekkor szerettek volna önálló lelkipásztort maguknak. Ebbéli törekvésük okán – ami hitük erősségét és nagyságát mutatja –, személyesen mentek el II. József császárhoz Bécsbe engedélyt kérni. Amikor pedig kérésük teljesült, alig egy év alatt felépítették, majd fel is szentelték a három-négyszáz fő befogadására alkalmas templomot, ami az akkori körülményekhez képest is nagy volt. A türelmi rendelet után épült templomhoz később emeltek tornyot.

De még a közelmúltban is volt példa az összefogásra, a jövőbe vetett hitük de-

monstrálására. Harminc évvel ezelőtt önerőből szép, emeletes parókiát építettek. A templomot is folyamatosan felújítják, az elmúlt húsz évben kétszer is lefestették a tetejét, és kicserélték a bejáratí ajtót. A hívek adakozási készségét bizonyította az a tény is, hogy a megrepedt nagyharangot 2004-ben képesek voltak újraöntetni, szinte önerőből. Az új harang az 1927-ben öntetett harang pontos mása lett, rajta az első világháborúra utaló felirattal: „Elvitt a háború véres fergetege, visszahozott a Jablonca-i ref. hívek áldozatkészsége.” Ez az áldozatkészség megmutakozott abban is, hogy iskolát, kántortanítót, lelkészt, parókiát tartott fenn a gyülekezet. Siposné Várady Klára lelkipásztor úgy véli, a helyiek mindig akartak, szeretettel fordultak az egyház felé, de a szűkös anyagi körülményeik behatárolják a lehetőségeiket. A hívek még fenn tudják tartani a lelkesi állást, biztosítják a kiadások fedezetét, javítanak, ahol kell, de ehhez elkerülhetetlen a takarékos élet is – teszi hozzá a lelkipásztor.

Az istentiszteletekre két évtizeddel ezelőtt még több mint százan jártak. Most már ennek csak a fele jár el, a korábban taglalt okok miatt is. De igyekeznek – az adott körülmények között – a legjobb tudásuk szerint elvégezni a rájuk bízott feladatokat. A lelkipásztor azt mondja, lassan eltemeti azokat a híveket, akik egykor templomot javítottak és parókiát építettek, vagyis önfeláldozóan tették a dolgukat, viszont beszélgetésünket a mustármag példázatával zárja: kicsik vagyunk, de ki tudja... Legyünk jó reménységgel a jövőt illetően!

Iski Ibolya

A jabloncai református templom

Hányan vagyunk? REFORMÁTUSOK A SZÁMOK TÜKRÉBEN

A község neve	Lakosok száma	Reformátusok száma			Reformátusok aránya	Felekezeten kívüliek		Ismeretlenek		Vallástalanok aránya
	2011	2011	2001	Különbség		száma	aránya	száma	aránya	
Alsókállosa	735	107	116	-9	14,56%	57	7,76%	52	7,07%	14,83%
Füge	418	25	17	8	5,98%	126	30,14%	29	6,94%	37,08%
Balogiványi	224	79	120	-41	35,27%	26	11,61%	52	23,21%	34,82%
Cakó	296	33	51	-18	11,15%	7	2,36%	26	8,78%	11,14%
Bátka	968	449	396	53	46,38%	111	11,47%	59	6,10%	17,57%
Rakottyás	317	198	164	34	62,46%	4	1,26%	22	6,94%	8,20%
Beretke	375	83	98	-15	22,13%	48	12,80%	24	6,40%	19,20%
Csoltó	485	29	27	2	5,98%	33	6,80%	11	2,27%	9,07%
Lekenye	296	60	70	-10	20,27%	27	9,12%	11	3,72%	12,84%
Gömörpanyit	660	75	99	-24	11,36%	157	23,79%	104	15,76%	39,55%
Feled	2193	162	208	-46	7,39%	238	10,85%	288	13,13%	23,98%
Gortvakisfalud	528	28	39	-11	5,30%	25	4,73%	24	4,55%	9,28%

A község neve	Lakosok száma	Reformátusok száma				Reformátusok aránya	Felekezeten kívüliek		Ismeretlenek		Vallás-talanok aránya
	2011	2011	2001	Különbség			száma	aránya	száma	aránya	
Felsővály	331	160	146	14	48,34%		33	9,97%	35	10,57%	20,54%
Alsóvály	333	101	62	28	30,33%		16	4,80%	17	5,11%	9,91%
Gömörmihályfalva	99	68	62	6	68,69%		6	6,06%	3	3,03%	9,09%
Gömörhorka	1338	404	422	-18	30,19%		296	22,12%	201	15,02%	37,14%
Melléte	215	34	33	1	15,81%		30	13,95%	33	15,35%	29,30%
Gömörszékáros	246	68	83	-15	27,64%		15	6,10%	33	13,41%	19,51%
Alsófalu	126	60	67	-7	47,62%		24	19,05%	4	3,17%	22,22%
Felfalu	174	59	54	5	33,91%		16	9,20%	16	9,20%	18,40%
Kisvisnyó	60	12	18	-6	20,00%		1	1,67%	5	8,33%	10,00%
Felsőrás	123	87	103	-16	70,73%		3	2,44%	4	3,25%	5,69%
Harkács + Sánkfalva	952	38	42	-4	3,99%		67	7,04%	60	6,30%	13,34%
Hanva	710	377	397	-20	53,10%		32	4,51%	16	2,25%	6,76%
Csíz	666	161	200	-39	24,17%		71	10,66%	99	14,86%	25,52%
Lénártfalva	543	152	192	-40	27,99%		3	0,55%	16	2,95%	3,50%
Harmac	418	144	132	12	34,45%		70	16,75%	13	3,11%	19,86%
Hubó	142	79	107	-28	55,63%		18	12,68%	19	13,38%	26,06%
Kövecses	367	184	183	1	50,14%		29	7,90%	7	1,91%	9,81%
Sajószentkirály	969	112	109	3	11,56%		37	3,82%	80	8,26%	12,08%
Sajórecske	235	76	85	-9	32,34%		14	5,96%	13	5,53%	11,49%
Abafalva	593	22	31	-9	3,71%		21	3,54%	18	3,04%	6,58%
Sajókeszi	233	82	16	66	35,19%		7	3,00%	19	8,15%	11,15%
Losonc	28 475	161	236	-75	0,57%		5493	19,29%	6570	23,07%	42,36%
Fülek	10 817	176	176	0	1,63%		1100	10,17%	1984	18,34%	28,51%
Nemesmartonfalva	230	39	44	-5	16,96%		16	6,96%	80	34,78%	41,74%
Dobóca	555	44	42	2	7,93%		41	7,39%	62	11,17%	18,56%
Nagybalog	1210	265	314	-49	21,90%		203	16,78%	146	12,07%	28,85%
Naprág	277	110	108	2	39,71%		17	6,14%	11	3,97%	10,11%
Nemesradnót	825	205	140	65	24,85%		138	16,73%	47	5,70%	22,43%
Rimajánosi	1319	135	149	-14	10,24%		176	13,34%	197	14,94%	28,28%
Rimapálfalva	379	40	43	-3	10,55%		9	2,37%	41	10,82%	13,19%
Rimaszécs	1936	303	335	-32	15,65%		61	3,15%	66	3,41%	6,56%
Jéne	211	83	82	1	39,34%		45	21,33%	1	0,47%	21,80%
Zádorháza	142	87	77	10	61,27%		5	3,52%	4	2,82%	6,34%
Rimaszombat + Bakti + Mezötelkes + Alsópokorág	24 640	1848	2261	-413	7,50%		5539	22,48%	4596	18,65%	41,13%
Runya	382	158	182	-24	41,36%		26	6,81%	13	3,40%	10,21%
Sajólenke	195	74	83	-9	37,95%		8	4,10%	9	4,62%	8,72%
Serke	936	417	350	67	44,55%		10	1,07%	147	15,71%	16,78%
Simonyi	571	109	106	3	19,09%		11	1,93%	68	11,91%	13,84%
Darnya	204	42	57	-15	20,59%		13	6,37%	20	9,80%	16,17%
Tornalja + Sajókirályi + Sajószárnya + Beje	7509	1254	1537	-283	16,70%		1288	17,15%	992	13,21%	30,36%
Sajógömör	868	80	91	-11	9,22%		135	15,55%	41	4,72%	20,27%
Méhi	818	92	100	-8	11,25%		98	11,98%	25	3,06%	15,04%
Oldalfalva (Beje leányegyháza)	344	60	73	-13	17,44%		57	16,57%	43	12,50%	29,07%
Otrokocs (Beje leányegyháza)	311	77	61	16	24,76%		65	20,90%	7	2,25%	23,15%
Zsór (Beje leányegyháza)	164	58	66	-8	35,37%		23	14,02%	18	10,98%	25,00%
Lőkősháza (Beje szóránnya)	251	52	57	-5	20,72%		38	15,14%	19	7,57%	22,71%
Uzapanyit	709	77	129	-52	10,86%		34	4,80%	74	10,44%	15,24%
Balogtamási	192	69	85	-16	35,94%		7	3,65%	20	10,42%	14,07%
Zeherje	420	42	51	-9	10,00%		71	16,90%	76	18,10%	35,00%
Zsip	225	108	131	-23	48,00%		38	16,89%	10	4,44%	21,33%
Balogújfalva	164	50	62	-12	30,49%		0	0,00%	20	12,20%	12,20%
Dúlháza	205	22	70	-48	10,73%		135	65,85%	15	7,32%	73,17%

Decemberi számunkban tudósítottunk a rimaszombati református templom megújításáért tartott hálaadó istentiszteletről, ahol beszédet mondott Magyarország miniszterelnöke. Amint előre jeleztük, jelen számunkban – teljes terjedelmében – közreadjuk a titkárságától megkapott, ott elhangzott beszédét. (A szerkesztőség)

Főtiszteletű Püspök Urak! Fögondnok Úr! Tisztelt ünneplő Gyülekezet! Hölgyeim és Uraim! Ritka és igen megtisztelő alkalom az Isten házában megszólalni, hát még ha határokon átkelve saját közösségéhez érkezhetsz az ember! Ezért is különös ajándék, hogy Magyarország miniszterelnökeként személyesen adhattam át az anyaországi magyarok üdvözlétét. Külön öröm, hogy Erdélyi Géza püspök urunkat is itt köszönhetem, és ez alkalmat ad arra, hogy kifejezzem nagyrabecsülésemet azért a biztatásért, támogatásért és a bölcs tanácsokért, amelyekben Magyarországot, személyesen engem és családomat részesített évtizedeken keresztül. Hálaadás vagyint érte!

Tisztelt ünneplő Gyülekezet! Jó jel, jó csillagzat, ha egy közösség a millennium évében kezdi el romlásnak indult épületeit felújítani. Mi, bibliás emberek ezt úgy mondjuk, hogy az alkalmas idő megtalálása: kairosz. Mi úgy gondoljuk, az idő nemcsak úgy van, nemcsak úgy pereg, mint a homokóra homokszemei, hanem mindig valamilyen célra adatik nekünk. A rimaszombati reformátusok felismerték ezt az alkalmas időt, elkezdték az újjáépítést. Tizenhárom éven keresztül a forinthez koronát, a koronához forintot, mindezekhez később eurókat ragasztottak. Bármekkora szél fújt szembe, Önök egyszer sem adták fel a reményt. Köszönet a tanításért, amelyet Önök kitartásból és hűségéből adtak a Kárpát-medence magyarjainak!

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! A mai napon egy tizenhárom éves történet végére került pont, hiszen a rimaszombati református templom felújítása még az első magyar polgári kormány idején kezdődött el. Pontosan úgy, ahogy a modern magyar nemzetépítés is egy másfél évtizedes – bár nyolc év kényszerszünetre ítélt – közös gondolkodás és cselekvés eredményeképpen valósult meg. A nemzetpolitikának a 2010-es év előtti évtized sok lemondást és meghátrálást hozott, de Önök – ellentétben sokakkal – nem siránkoztak, nem tétlenkedtek, hanem építettek. És 2010-ben el is jött a magyar nemzetépítés új korszaka: a határok felletti nemzetegyesítés. Érdemes volt kitar-

MEGTALÁLNI AZ ALKALMAS IDŐT Az önerő a közösség erejét mutatja

tani, és érdemes volt továbbra is hinni és remélni, mert az egyházi közösség azzal teheti a legtöbbet a magyar nemzetért, ha ébren tartja a reményt és megtanít reménységgel imádkozni és dolgozni.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Tudjuk, hogy Európának, azt hiszem, hogy Szlovákiának is, akkor adhatjuk a legtöbbet, ha mi itt is megmaradunk magyarnak, jó magyaroknak. Európa történetétől nem választható el a reformáció története. A reformáció története, amely azzal indult, hogy közel ötszáz évvel ezelőtt egy szerzetes kiszögezte a wittenbergi vártemplom kapujára 95 tételét az egyház megújításáról. Azóta a protestánsok úgy építkeznek fölülről, isteni indíttatásra, a legmagasabbról, hogy alulról, a gyülekezetekből indulva építkeznek. Így lehet az, hogy ma minden református gyülekezet önálló, mindenki felé nyitott, szilárd, autonóm közösség, amely saját maga választja a vezetőit. Az egyes gyülekezeteket pedig nem elsősorban a szervezeti-hatalmi függélem, hanem a hitvallásokban megfogalmazott közös értékek fűzik össze. A protestantizmus tehát akkor lesz erős, ha egyes gyülekezetei is erősek. Ennek köszönhető, hogy a hódoltság ide-

az egyház legfőbb földi pásztora, akkor szétszéled a nyáj. Ezzel szemben itt kénytelenek voltak tudomásul venni, hogy minden református gyülekezet élén erős pásztor áll, és a juhok is rendkívül harapósak. Ismét köszönet a kitartásért!

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! A II. Helvét hitvallás úgy fogalmaz, hogy az egyház javainak helyes felhasználása mind régen, mind most a következő. Először is biztosítani kell a tanítást az iskolákban és a gyülekezetben, aztán gondoskodni kell az istentiszteletről és a szertartásokról, a templomról, továbbá a tanítókról, a tanulókról és az egyház szolgálóiról, valamint egyéb szükséges dolgokról, főképpen a szegények megsegítéséről. A református gyülekezetek hosszú évszázadokon keresztül megértették, hogy megmaradásukat annak köszönhetik, ha sikerül kialakítaniuk és megőrizniük a saját közösségi tereiket. A török hódoltság korában a régi katonai végvárrendszer helyett kialakult egy új, kulturális mentesvár-rendszer, amelynek két meghatározó intézménye volt: a templom és az iskola. A magyarság megmaradásáért folytatott harcnak a Kárpát-medencében ma is ezek a legfontosabb színterei. A felvidéki

Orbán Viktor miniszterelnök a beszédét tartja az úrasztalától, a mózesszékből Erdélyi Géza és Fazekas László püspökök hallgatják. (A. Kis Béla felvételei)

jén a mezővárosokba szorult magyarság képes volt megmaradni két világbirodalom ütközőzónájában. Ennek köszönhető, hogy a reformátusok erejét még a kommunizmus sem volt képes megtörni. A kommunista diktatúrának meggyűlt a baja a reformátusokkal, hiszen a kommunisták ahhoz szoktak, hogy ha megverik

magyarság is – hitem szerint – csak akkor maradhat meg magyarnak, ha képes nyelvét, hitét és identitását megőrizve szülőföldjén élni. Nem tekinthető véletlennek, hogy az első Magyar Becsület Rendet nem egy politikus, nem egy tábornok, hanem egy tanítónő, Tamás Aladárné Szűcs Ilona kapta, aki hosszú évti-

MEGTALÁLNI AZ ALKALMAS IDŐT Az önerő a közösség erejét mutatja

zedeken keresztül sok-sok diáknemzedéket oktattott a magyar nyelvre. Köszönet érte!

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Mi, reformátusok Pál apostollal együtt valljuk, hogy a jókedvű adakozót szereti az Isten. Az adakozó pedig nyugodt szívvel lehet afelől, hogy minden egyes forint vagy euró, amit a perselybe tesz, az egyház iskoláiban tudássá, szociális intézményeiben pedig szeretetté válik. A református keresztyén tudja, bármilyen támogatást vagy segítséget kap, az mindig adomány, és nem ragadomány. Nem azért kapja, mert jár, mert kiharcolta, vagy mert meg-sajnálta, hanem azért és csak azért kapta, hogy szolgáljon vele. És Önök éppen ezt tették.

2001-ben, amikor a Millenniumi Válsági Alap elindult és a rimaszombatiak támogatást kaptak, volt egy vizsgálat, amelynek során a Miniszterelnöki Hivatal megállapította: hogyha támogatunk egy egyházközséget,ők minden forinthez legalább három forintot tesznek még hozzá. A rimaszombatiak, ha jól számolom, minden forinthez majd' öt forintnak megfelelő összeget tettek. Ezt hívják önerőnek a szó eredeti értelmében, hiszen ez a közösség saját erejét mutatja. Mint amikor a jó sáfár betölti a Jóistentől ka-

pott hivatalát. Ahhoz, hogy templomaink és iskoláink megújuljanak, tisztelt Hölgyeim és Uraim, szükség van egy erős anyaországra is, amely képes túllátni a saját határain. Magyarország kormánya 2011 és 2013 között összesen 119 határon túli templom és egyházi épület felújítását támogatta. Ezek közé tartozik az a 23 felvidéki templom és egyházi épület is, amelynek felújítását több mint 60 millió forinttal segítette az anyaország.

Tisztelt ünnepelő Gyülekezet! Nem azért jöttem, hogy az otthoni politikai hadakozásokról tudósítsak, de egy dolgot Önöknek is érdemes tudniuk. Az otthoni küzdelmek tétjét jól mutatja – mert a tét komoly – a következő epizód, jól mutatván, hogy a főlzínen zajló politikai csatározásoknak mélyebb értelme és a magyarság sorsára is ható következményei vannak. A mai kormány, amely polgári, nemzeti és keresztyén, nyilvánosan meghirdetett jelmondata úgy hangzik: Soli Deo gloria! Ezzel szemben a másik politikai tábor azt válaszolta – így, magyarul: egyedül emberé a dicsőség. Azt hiszem, többet az otthoni állapotokról nem is kell mondanom.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Nekünk, magyaroknak az a sors adatott a Kárpát-medencében, hogy mindig keressük a

kairoszt, az alkalmas időt, hogy a lehető leghasznosabb módon töltsük be a számunkra adatott teret. Van egy anekdota arról, hogy az atyafiak a vallásháborúk idején csak egy akkora templom építésére kaptak engedélyt, amelyben pont elfért a gyülekezet. A leleményes kálvinista magyarok összegyűltek a kijelölt telken, egymás mellett, egy tömegben állva mutatták, mekkora helyet vegyenek körbe a falak. Annak ellenére azonban, hogy kánikula volt, mindegyikük felvette vastag téli ruháját, a férfiak a terebélyes szűrőket és bundákat, ezzel mintegy elfoglalva a helyet az építési területen a jövődő gyarapodásának – mert bíztak abban, hogy az egyház népe gyarapodni fog.

Tisztelt Rimaszombatiak! Ha elkötelezzük magunkat és sikerül megőriznünk a templomainkat és az iskoláinkat, akkor minden esélyünk meglesz arra, hogy a magyarok közössége újra gyarapodásnak induljon a Kárpát-medencében; s akkor száz év múlva is magyarul éneklünk itt, a rimaszombati templomban a zsoltárt unokáink és azok unokái is. Pontosan úgy, ahogyan ez méltó Károli Gáspár és Szenczi Molnár Albert népéhez. Isten éltesse a Felvidék és Rimaszombat magyarjait! Soli Deo gloria!

Orbán Viktor

(Elhangzott 2013. november 17-én Rimaszombatan a református templom felújításáért tartott hálaadó istentiszteleten.)

FEJEDELMI TÁMOGATÁS EGYHÁZUNKNAK

Keresztyén Gyülekezet, szeretett Testvéreim az Úr Jézus Krisztusban! Minekutána már elhangzott a házigazda egyházközség vezető lelkipásztorának, Molnár Sándornak kiemelten megbecsült vendégeinket köszöntő beszéde, szabad legyen rövid mondandómmal, amely visszaemlékezés is, a Miniszterelnök úrhoz fordulnom.

Mindenekelőtt hálás köszönetemet fejezem ki Önnek azért, mert éjtnapot igénybe vevő, országot, nemzetet építő munkája közepette időt szakított örvendező gyülekezetünk hálaadó istentiszteletén részt venni, egyházunkat megtisztelni. Visszaemlékezésem részben a Miniszterelnök úrnak több mint egy évtizedet átfogó kérdése, részben pedig a meghívása alkalmával kifejezett vágya értelmében hangzik el.

A kérdés az ezredfordulón az Ön által kezdeményezett – mára már fogalommmá vált – adventi találkozók egyikén így hangzott el: Miben lehetek segítségetekre? Válaszomban a sürgető, nagy feladatok közül akkor hármat említettem meg:

a füleki református templom felépítését, a hanvai szeretetotthon, azaz a Diakóniai Központ kiépítését, és rimaszombati templomunk teljes felújításának beindítását. Mindhárom kiemelten fontos célunk megvalósításához – fejedelmi támogatásával – döntő módon járult hozzá. A füleki hívek álma valóra vált, a Diakóniai

Központ működik, s templomunk, amely építészeti megjelenésében erőt, szilárdságot sugall – mindenki láthatja – gyönyörűen megújult.

A Miniszterelnök úr másik mondata már a jelent érinti, de egyben a jövő felé mutató üzenet híveinknek, és így hangzik: Részvételemet az ünnepségen a lelki felüdülés alkalmaként szeretném megélni.

Európai történelmünkhöz méltó államférfinak bátorító, reménységet ébresztő, inspiráló szavai ezek. Ezek után engedje meg, hogy közvetlenebbül szólíthassam meg!

Kedves Miniszterelnök Úr! Mindenért, amit értünk is vállalt és tesz, hálás szívvel köszönetet mondok. Öszintén kívánom – kívánjuk valamennyien –, hogy együttlétünket az üdítő lelki egység fel-emelő érzésével élje meg, és ebből az élményből – mint tiszta forrásból – küzdelmei közepette mindenkor meríthes-sen. A kegyelmes Isten tartsa és áldja meg szereteteivel együtt! Munkáját tegye eredményessé, gyümölcsözővé nemzetünk s Európa népeinek boldogulására!

Erdélyi Géza

(Elhangzott 2013. november 17-én Rimaszombatan a református templom felújításáért tartott hálaadó istentiszteleten.)

Minek az ünnepe vízkereszt?

Gondolkodtál már azon, hogy miért nem kell január 6-án iskolába, szüleidnek pedig dolgozni menni? Hogy milyen ünnep 6-a?

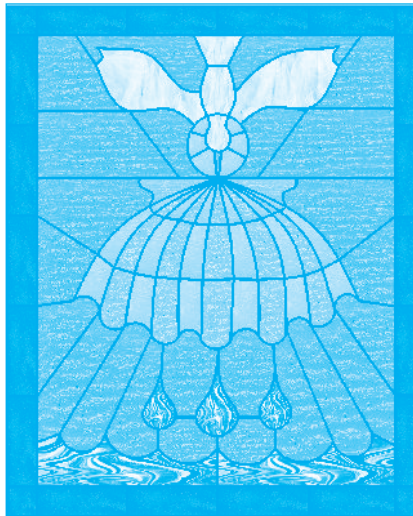
Réges-régen, azt követően, hogy Jézus meghalt, a keresztyének magukra maradtak: Mesterük elment. El kellett kezdeniük az „önálló” életet. Kialakították a szokásaikat, megnevezték az ünnepeiket, az életben kezdték alkalmazni mindazt, amit Jézustól hallottak. Ez persze nem ment egyik napról a másikra, hosszú évek teltek el, míg a hitükből fakadó elképzeléseik szokássá váltak.

Sokáig például csak Jézus haláláról emlékeztek meg, a születéséről nem. Érdekes, ugye? Hiszen nekünk az a természetes, hogy aki fontos számunkra, annak megünnepeljük a születésnapját. Ők viszont azt tartották lényegesnek, hogy Jézus meghalt a bűnös emberért, illetve főleg azt, hogy feltámadott.

Aztán eljött a pillanat, amikor azt is elkezdtek ünnepelni, hogy Jézus megkeresztelkedett a Jordánban [amiről azt tudjuk, hogy akkor Isten kijelentette: „Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm” (Mt 3, 17b)]. Attól kezdve értelmezték úgy, hogy Krisztus Jézusban megjelent az Isten. És tudod, mikor emlékeztek meg erről az eseményről? Január 6-án, vízkereszt napján.

Aztán később már Jézus születését is megünnepelték: a január 5-ről 6-ra virradó éjjelt gondolták a születése éjszakájának, tehát ezt is 6-án ünnepelték.

Január 6-án tehát, amikor még szabadnap van az iskolában, vízkereszt napját ünnepelik a keresztyén emberek. Van az ünnepnek egy idegen megnevezése is: *epifánia*. Ugyanis az *epiphaneia* görög szó azt jelenti: *megjelenés*. Úgyhogy Krisztusnak erről a kétféle megjelenéséről emlékezünk meg: megjelenéséről a Földön, arról, hogy megszületett; és hogy elkezdődött a messiási szolgálata, miután megkeresztelkedett a Jordánban.

És január hatodikával, vízkereszt napjával kezdődik az epifániai időszak, amely a húsvét előtti nagyböjt első napjáig, hamvazószerdáig tart.

Ugyanez az időszak a farsang ideje is, amikor is a vidámság és az öröm a fő szerep. A farsang hossza évről évre változik, mivel záró napja a húsvét időpontjához kötődik – vízkeresztől a húsvétot megelőző negyvennapos nagyböjt kezdetéig, azaz hamvazószerdáig

A tökéletes szeretet nem ismer féltelmet: mivel mindenét odaajándékozta, semmije sem maradt, amit elveszíthetne.

(Thomas Merton)

tart. Ez az időszak – az egyházi rendbe illeszkedve – mindig a bálok és lakodalmak, a vidámság, a bolondozás és öröm, a szórakozás és kikapcsolódás, a párkeresés, az udvarlás idejéül szolgált. A farsangi bálokban álarcok mögé bújva, magukat a felismerhetetlenségig elváltoztatva bolondoztak az emberek.

Mivel azonban mindennek rendelt ideje van a Nap alatt, a farsang elmúltával kezdetét vette a csendes, elmélkedésre alkalmat nyújtó nagyböjt, amikor már nem „illett” sem lakodalmat ülni, sem pedig bálozni. A vigalom időszaka szépen átfordult a csendes, böjti napokba.

Sokan nincsenek tisztában az ünnepekkel, így azok jelentőségével sem. Ezért sajnós manapság a nagyböjt idején is zajosak a szórakozóhelyek, zajlanak a lakodalmak, és vannak iskolák, intézmények, ahol a farsangi bál már belecsúszik a böjtbe. Ez valami olyan, mintha a nyári szünidőben hazarendelnének a nyaralásból, mert szeptember helyett augusztusban kezdődne az iskola... Fel lennél háborodva, mert ideje van a tanulásnak és ideje van a pihenésnek is. És igazad lenne!

Ha tehát figyelsz őseink kipróbált szokásaira és a Teremtő rendjére, akkor Isten menetrendje szerint sosem fogsz lekésni fontos dolgokról, és nem leszel előbbre, mint ahol épp lenned kellene.

Kis Lucia

Képregényes Biblia

Bizonyára vannak köztetek olyanok, akik azért nem olvassák a Bibliát, mert nehezen érthetőnek tartják. Én is sokszor halottam már (meg magam is tapasztalom): nem értem. De ez nem ok arra, hogy feladjuk a próbálkozást. Inkább valami megoldást kell keresni!

Jó lehetőség az általam ajánlott könyv, amelyben negyven bibliai történet van elmondva képekben és rövid, érthető, lényegre törő mondatokkal. Kitti-

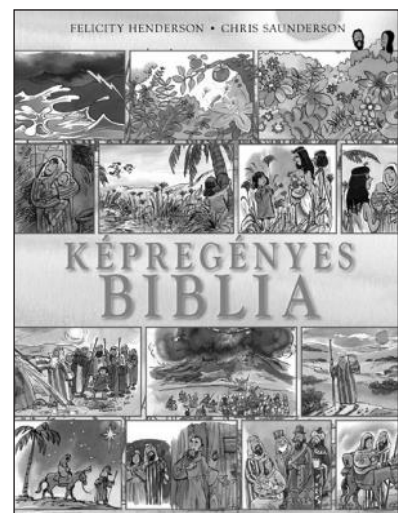
nő lehetőség a Bibliával való ismerkedésre kicsiknek és nagyobbaknak egyaránt.

A két szerző „kicsomagolja” számunkra a történeteket, hogy kedvet csináljanak ahhoz, hogy aztán majd a Bibliát is kézbe vegyük.

Ha csak egy kicsit is jóban vagy a betűkkel (sokkal több a kép, mint a szöveg), akkor biztos fog neked is tetszeni!

–kdl–

(Kálvin Kiadó, Budapest 2013)

Kedves Testvérek! Testvéri találkozóra jöttünk. A világ, amelyben élünk, s az ország mostoha ugyan, de mi nem vagyunk azok: őszinte szívvel keressük a közösségeket. Összetartozunk a nyelv, a vér, a történelmi emlékezet jogán lélekben. S még inkább egyesít bennünket, választottakat, a Krisztus-hit – Isten és a krisztusi emberek közösségében akkor is, ha távolság választ el. És ez a kapcsolat erősödik minden találkozással, bizonyosságtellessé, igehirdetéssel, tapasztalatcserével, közös énekléssel, imádsággal. Ahol bár ketten vagy hárman együtt vannak Krisztus Jézus nevében, az ő Lelke által, ott gyülekezet, ott egyház van, a Krisztus Teste – akár kevesebben, akár többen vannak együtt.

Akikkel megismerkedünk, azokat nemcsak a jó emlékezetünkben őrizzük meg, hanem imádságainkban is hordozzuk. Akik szeretjük a közösséget, kívánjuk egymást újra látni. Mert igaz, hogy a gyülekezetben szembesülünk Isten igazságával, ami megmutatja gyarlóságainkat, adósságainkat, nyomorúságainkat; de rendezve őket lélekben megújulunk: a belső emberünk megelevenedik. Elfogadhatjuk Isten kezéből az egymáshoz vezető utat, gyakorolhatjuk egymás elfogadását a Krisztusban: a közösség kipótolhatja egyéni hiányosságainkat, ha – az Ige szerint: *erősek vagyunk az Urban* (1Thessz 3,8).

Mert ami embereknek lehetetlen, Istennél lehetséges. A mi Urunk Jézus Krisztus mondta: „*Ne félj, te kicsiny nyáj; mert tetszett a ti Atyátoknak, hogy néktek adja az országot!*” (Lk 12,32). És milyen valószínűtlenül hangozott ez az egyszerű emberekből lett tanítványok, az üldözött, halálra keresett hitvallók szemében, akik szétszóródtak az egész – akkor ismert – világba. De a keresztyénség megmaradt, sőt megerősödött, sőt a legnagyobb világvallássá növekedett.

Az a reménységem, hogy a testvéri találkozó most is segít minket abban, hogy erősödjünk, vigasztalódjunk, gyarapodjunk pozitív élményekben, s felszabaduljunk félelmektől, felszabaduljunk a szeretetre, Isten és önmagunk jobb megismerésére, hogy nyitottabbá, befogadóbbá váljunk Isten dolgai iránt.

Az egyházi esztendő advent ünnepére tekint, aminek holnap lesz az első vasárnapja. Egy újabb alkalom arra, hogy szívből várjuk az élő Istent. Hogy tegyük szabaddá az útját, hogy hozzánk találjon, hogy életünk része legyen, hogy bennünk lakjon.

Sokszor idézzük a magyar nemzet történelmét: össze sem tudjuk számolni, hogy csupán egy ezredév alatt hányszor

A MI JÖVŐNK AZ ÉLŐ ISTEN

látzott emberileg teljesen reménytelennek a jövő, és az emberi logika szerint el kellett volna tűnnie a népünknek – egyedülálló nyelvünkkel, sajátos kultúránkkal, gazdag történelmi örökségünkkel együtt. De a mennyei Atyánknak tetszett, hogy bennünket megtartson és újra és újra visszaadja földi és mennyi hazánkat. Nemzedékek történelmi és hitvalló tapasztalata szólal meg református eleink himnuszaként énekelt zsoltárában: „*Uram, te voltál nekünk hajlékunk nemzedékről nemzedékre!*” (Zsolt 90,1).

Az üzenet most is ezt mondja. A mi jövőnk nem a gazdasági szakemberek, politikusok, nagyhatalmi szövetségek, társadalmi és kulturális feltételek határozzák meg. A mi jövőnk az élő Isten a feltámadott Krisztusban. „*Jézus Krisztus tegnap és ma és örökké ugyanaz*” (Zsid 13,8).

Nekünk Isten a jövőnk, akivel nem vagyunk egyedül akkor sem, ha egészen

magunkra maradtunk. Sőt, boldog az az ember, aki – ha egyedül van – Istennel beszélget. Nekünk Isten a jövőnk, akinek a közösségében erősebbek lehetünk bármivel és bárkinél, még a sokszoros túlerővel szemben is. Sőt, Istennel mindig mi vagyunk többségben, még ha kisebbségi sorsban élünk is. Nekünk Isten a jövőnk, akinek az ígéreteiben egyedül bizakodhatunk, mert az ő ígéretei beteljesednek. A református fejedelem – Bethlen Gábor – a halálos ágyán, amikor már beszélni nem tudott, a legfontosabbnak azt tartotta, hogy egy bibliai idézetet írjon papírra, ami egyházunk jelmondatává lett: „*Ha az Isten velünk, kicsoda ellenünk?*” (Róma 8,31).

Így erősítsen ez a testvéri találkozó a hitünkben és vezessen Istenhez és egymáshoz az olvasott ige szavai szerint: „*Maga pedig az Isten és a mi Atyánk és a mi Urunk a Jézus Krisztus egyengesse meg a mi utunkat tihozzátok! Titeket pedig gyarapítson az Úr és tegyen bőségesekké az egymás iránt és mindenki iránt való szeretetben, amilyenek vagyunk mi is tiirántatok. Hogy erősekké tegye szíveteiket, feddhetetlenné a szentségben, a mi Istenünk és Atyánk előtt, amikor eljő a mi Urunk Jézus Krisztus minden szentjeivel egyetemben*” (1Thessz 3,11–13). **Ámen.**

Kiss Endre József

(Elhangzott 2013. november 30-án a homonnai református templomban, ahova sátorlajújhelyi és sárospataki reformátusok látogattak el.)

Gyülekezeti házzal gazdagodott egy kis község Miglécnémeti reformátusságának öröme

A Hernád völgyében fekvő kis község, Miglécnémeti református temploma 2013. október 27-én megtelt ünneplőkkel: a hívek hosszú évek szorgalmas munkájának eredményéért, a gyülekezeti ház elkészüléseért adtak hálát. Az istentiszteleten **Fazekas László** püspök hirdette az ígét az 1Pt 2,1–5 versei alapján, a gyülekezet gyerekei pedig énekekkel és versekkel tették ünnepélyesebbé az alkalmat.

Az építkezés egyes mérföldköveiről az egyházközség gondnoka, **Metti Ferenc-**

né tájékoztatta a gyülekezetet. A tíz év alatt a gyülekezet sokszor megtapasztalta az Úr segítségét; a munka önerőből folyt, a külső támogatás a költségvetés mindössze tíz százalékát tette ki. Köszöntést mondott **Tomka István** hidasnémeti gondnok, aki a hitben és nemzetben való összetartozásunk csodálatos ajándékáról szólt.

A templomi hálaadás után a résztvevők átvonultak az új épülethez, ahol imádság és áldás után a szalag ünnepélyes átvágásával átadták a gyülekezeti házat rendeltetésének: az épület otthont adhat a gyülekezeti élet jelentős részének. A gyülekezeti terem mellett iroda, konyha és szociális helyiségek is helyet kaptak.

A gyülekezetnek nagy öröme szolgál az is, hogy a Zsinati Tanácsa ez év márciusában itt tartja majd ülését. Mind ezért egyedül Istené a dicsőség!

–gr–

Ipolyságon a felújított Bartók téri zsinagógában 2013. október 17-től egy hónapig volt látható *Szúdy Nándor* festményeinek kiállítása. A tárlat nem véletlenül került városunkba, hiszen a művész születésének 100. évfordulója volt 2013-ban. A bemutatott festmények alkotója ráadásul az alapításának szintén 100. évfordulóját ünneplő ipolysági, immáron újra Szondy György nevét viselő gimnázium diákja is volt öccsével, Szúdy Géza költővel együtt.

Az ipolysági és barsi reformátusok számára a kiállítás időszerűségének harmadik okát az adta, hogy Szúdy Nándor, aki 1974-ben hunyt el, hittestvérünk volt, sőt, református lelkész, aki élete legmeghatározóbb időszakának a garamszentgyörgyi gyülekezetben eltöltött éveit tartotta. Ezek az évek tájképfestészetében is nyomot hagytak, s itt vált alkotói munkásságának egyik alapvető témaelemévé a magyar parasztság. Ekkor vált országszerte ismert művésszé. Lelkeszi munkája mellett aktívan alkotott. Rendszeres, személyes találkozásokon alapuló kapcsolatot tartott fenn a budapesti képzőművészvilággal.

Garamszentgyörgyön élte meg a második világháborút. A világégés élménye alapvetően meghatározta további munkásságát, hiszen ma ismert képsorozatai jelentős hányadának lett fő témája – a ké-

HIT ÉS TEHETSÉG TALÁLKOZÁSA

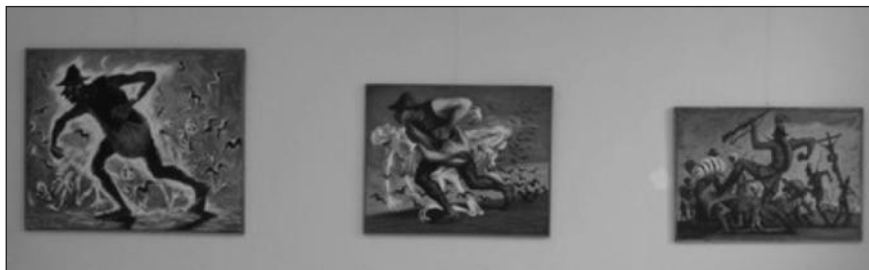
Szúdy Nándor képei Ipolyságon és Garamszentgyörgyön

sőbbi hidegháború csapdáival s atomveszélyével egyetemben.

Eme képsorozatok alkották a most Garamszentgyörgyön, valamint Ipolyságon kiállított anyag gerincét is. A kollekció fajsúlyát növelte a mondanivalóhoz választott expresszionista és szürrealista

amely tehetsége, elkötelezettsége révén megillette volna.

Ezért nagy az utókor vele kapcsolatos felelőssége, s ezért csodálatra méltó gyermekeinek az az igyekezete, amellyel édesapjukat próbálják visszaállítani a szakmai és a laikus közvélemény látóte-

festői eszköztár is. E tárlatokon újra követhető volt az, hogy Szúdy festői munkásságát mennyire meghatározta hite s lelkeszi pályája. A társadalom égető problémáit, sorskérdéseit bibliai témák, motívumokon keresztül tárta a nagyközönség elé. Művészetének minősége mellett ez volt az a tényező, amelynek kapcsán alkotásai eljutottak a cseh, valamint a brit közönséghez is.

Sajnos e tényezők hozzájárultak festőnk képzőművészeti szempontból történt későbbi mellőzéséhez, félreállításához. Művészettörténetünkben Szúdy Nándor így nem foglalhatta el azt a helyet,

rébe. Igyekeztük eredményeként a garamszentgyörgyi falumúzeum falán az egykori református lelkész-festőművész emléket márványtábla őrzi (e tény a község vezetésének is a dicséretére válik), s az ipolysági Simonyi Lajos Galéria gyűjteményében immáron három fontos Szú-

Káin útja 4., 1954, olaj

dy-festményt őrzünk. A művész gyermekeivel történt megegyezés alapján itt 2014-ben Szúdy-emléksarok létrehozását tervezzük.

Az ipolysági kiállítás megtekintésére **Izsmán Jónás** lelképásztor és **Pálkás Tibor** galériavezető társaságában nyílt lehetősége a helyi gyülekezetnek is. Aki e lehetőséget elszalasztotta, de maga a téma érdekelné, az a **Reisinger János** irodalomtörténész által összeállított színvonalas könyv segítségével is megismerkedhet Ipolyság kitűnő református születőjével és munkásságával, illetve ez év második felében látogassa majd meg képtárunk új Szúdy-emlékkiállítását.

Pálkás Tibor

Hálaadás a pozsony-óvárosi evangélikusoknál

Otthonra leltek a koreai reformátusok

2013. november 3-án ünnepi istentiszteleten adtak hálát új istentiszteleti helyükért a Szlovákiában élő koreai reformátusok.

Többhónapos keresés és egy sikertelen próbálkozás után a múlt év szeptemberében a pozsony-óvárosi ágostai hitvallású evangélikus egyházközség gyülekezeti termében leltek új otthon-

ra, ahol hetente tartják istentiszteletüket. Lelkipásztoruk, **Park Sungkon** meghívására **Anna Polcková**, a befogadó gyülekezet lelkésznoje hirdette az igét a *Jer 29,1–14* alapján. Bizonyág-tételében kiemelte, hogy Isten népeként a hazájuktól távol élők is a békeség és áldás eszközei lehetnek a befogadó ország számára.

Egyházunk nevében **Molnár Árpád** miszsiói zsinati tanácsos köszöntötte a gyülekezetet és lelképásztorát.

Az istentiszteletet a gyülekezet alkalmi kórusának és zenészeinek szolgálata tette színesebbé. Az alkalmat a gyülekezet asszonyai által készített szeretetvendégség zárta.

Molnár Árpád

2013. november 10-én a Deáki Református Egyházközség újabb mérföldkőhöz érkezett. Ritkán adódik alkalom ugyanis egy ilyen kis közösség életében arra, hogy egy időben két nagy jelentőséggel bíró esemény kapcsán gyülekezzen egybe. A legutolsó népszámlálási adatok szerint a 229 lelket számláló gyülekezet a teljesen megújult templomáért készült hálát adni, valamint **Édes Ákos**, a deáki, vágsellyei és galántai református gyülekezetek által megválasztott lelkipásztor hivatali beiktatására került sor, aki feleségével, **Édes Rékával** 2010. augusztus 30-án érkezett a gyülekezetbe.

Templomunk legutóbbi külső újítása a 2000–2001-es esztendőben történt, ám sajnos nem bizonyult időtállóknak, s a templom külső vakolata omladozóvá, néhol veszélyessé vált. Viszont az akkor elvégzett munkálatok rendkívül pozitív hozadéka a falak átvágása, alsó szigetelése volt, mivel így a 2013-as újítás idejére szinte teljesen kiszáradtak a helyenként több méter magasságig is felázott falak.

A tényleges munka 2013. augusztus 3-án kezdődött el, s az állványozás szeptember 23-án került el a templomtól. Gyülekezetünk tagjai, valamint a járókelők sokszor percekig gyönyörködtek a nem egész két hónap alatt teljesen megújult templomunk láttán. A templom egészét szigeteltük, amit a nemesvakolat felvitele követett. Lefestetett a torony, s minden egyéb más pléhezet, kicseréltettek az ablakok deszkái.

Hálánkat elsősorban a mindenható Isten íránt fejezzük ki, aki megengedte megvalósulni e nagy tervet. Ugyanakkor min-

A felújított deáki református templom

Hálaadás és lelkészbeiktatás Deákin Gulyás Lajos lelkipásztor emlékéért táblán örökítették meg

den gyülekezeti tagunknak is köszönjük, akik imádságukkal, munkájukkal és anyagi támogatásukkal hozzájárultak templomunk megújulásához. Minden református családhoz eljuttattuk segélykérő körlevelünket, így legnagyobb támaszunk a közadakozásból összegyűlt, több mint 11 500 euró volt. A bőkezű adományokért köszönettel tartozunk még Egyetemes Egyházunknak, a galántai és a vágsellyei leányegyházközségeknek, Deáki önkormányzatának és **Hajdu László** polgármesternek, **Takács Vince** római katolikus vallású testvérünknek, aki a munkálatok egész idejére Isten dicsőségére biztosította az állványozást. Hálával adó-

Fazekas László püspök igehirdetés közben

zunk még **ifj. Bertók Jenő** testvérünknek a segítségével, nyitottságáért, mellyel hozzájárult templomunk megújulásához; **Molnár Árpád** testvérünknek a rengeteg – Isten dicsőségére végzett – munkájáért; gyülekezetünk gondnokainak, **Komjáti Zoltánnak** és **Jobbágy Istvánnak**, akik jelen voltak a megújulás mindennapjaiban, de minden gyülekezeti tagunknak, akik munkájukkal csökkentették a kiadásokat. A sok ki nem mondott és el nem hangzó név helyett beszéljen most a következő igever: „Az ajándékozó bővelkedik, és aki mást felüdít, maga is felüdül” (Péld 11,25).

Ünnepségünk másik részeként **Édes Ákos** beiktatására került sor. Igét hirdetett **Fazekas László** püspök, majd a megválasztott lelkipásztort **Dobai Sándor** esperes iktatta be hivatalába, amit a beiktatott lelkész igehirdetése, majd a komáromi egyházmegye lelkészeinek köszöntése követett. A kultúrműsor után a templomújításunkról szóló beszámoló következett (pusztán a templom külső javítása több mint 19 500 euróba került). Az egykori rektorlakás és a gyülekezeti épületeink összes kerítése is megújult, valamint rákerült a parókia falára is a színezett nemesvakolat.

E hosszú beszámoló után bemutatásra került annak a Gulyás Lajos lelkipásztornak az élete s Deákihoz való kötődése is, akit 1957-ben halálra ítélték és felakasztottak, majd lelepleztük az emlékére készített táblát a templom belső falán. Utána a még élő három Gulyás lány egyike, Csillának a köszöntőbeszéde következett.

Hálaadó alkalmunkon több mint 440 testvér jelent meg. Ünnepi istentiszteletünket nemzeti imánk eléneklésével fejeztük be, amit a három gyülekezet szeretetéből fakadó vendégség követett. Aztán még egy különleges fotókiállítás megnyitására is sor került. Megújult templomunkról **Baros Róbert** készített képeket, aki – Isten dicsőségére – ünnepi alkalmunk emlékére egy 36 oldalas broszúrát is kiadott – 700 példányban gyülekezetünk életéről, templomunk történetéről.

A beiktatott lelkész s feleségének szolgálata e három Vág menti gyülekezetben, egyházunk északnyugati peremvidékén kiemelt fontosságú magyarságunk szempontjából is. Ám elsősorban a lelki élet területén igyekeznek a lehető legodaszántabb módon tevékenykedni, s az itt élő reformátusok, sőt minden hitében erősödni vágyó testvér számára felekezetre való tekintet nélkül olyan egyhá-

Édes Ákos beiktatott lelkipásztor

zi programot kínálni, ahol mindenki a neki legmegfelelőbb módon épülhet be gyülekezeteinkbe.

E mostani beiktatás még erősebbé teszi a gyülekezetek és a lelkész(ek) közti szövetséget, növeli az egymás iránti felelősséget. Munkánkban mindenekelőtt a mindenható Isten áll felettünk, s reménység szerint munkálkodik általunk. Mindenkor mindenért egyedül Istené a dicsőség!
Édes Ákos

2013. november 21-én Budapesten rendezték meg az Emberi Erőforrások Minisztériuma Egyházi, Nemzeti és Civil Társadalmi Kapcsolatokért Felelős Államtitkársága támogatásával *A milánói ediktum 1700 című konferenciát.*

Az alkalom, amelynek a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa székháza adott otthont, köszöntésekkel kezdődött. **Hölvényi György** államtitkár, **Erdő Péter** bíboros, **Huszár Pál**, az MRE Zsinatának főgondnoka, **Gáncs Péter** evangélikus elnök-püspök szóltak az egybegyűltekhöz.

A köszöntések után **Bábel Balázs**, kalocsa-kecskeméti érsek tartotta meg előadását *A milánói ediktum öröksége* címmel. Tertullianus szavait idézte, aki híres bibliakommentárjában a Mt 22,21-et elemezve elmondta, hogy a császár nem Isten; Istennek mindig önmagunkat kell adnunk, hiszen az ő képmására vagyunk teremtvé.

A délutáni előadások három szekcióban zajlottak. Az elsőben A milánói ediktum aktualitását vizsgálták európai kitekintésben. **Fabiny Tamás** evangélikus püspök hozzászólása az egyház világban történő szolgálatának a céljáról szólt. Elhangzott, hogy nem a revánsvágy nagy taktikájával kell berobbanni, hogy most jövünk mi, hanem a prófétai szolgálatát komolyan véve, minden időben bástyaként kell szolgálnia az egyháznak.

Pásztori-Kupán István, a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet docense *Restitutio ad Institutionem* című előadásában nagyon szépen jellemezte Nagy Konstantint, aki keresztyénné lett császárként is császár maradt. Érdekes megjegyzése volt, amikor az egyházi javak rendeltetéséről idézte John Wycliffe tézisé, miszerint minden vagyon Istené, a tulajdonos csupán annak sáfára. Ha az egyház szolgálai nem megfelelő módon használják a vagyont, a polgári hatalom ezt a vagyont joggal kobozhatja el. Az egyház külső viigázó szeme a polgári hatalom.

Schanda Balázs, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem tanára a vallásszabadság feltételeiről szólt előadásában. A vallásszabadságot úgy definiálta, mint a vallási meggyőződés szabad megválasztását. A vallásszabadság etikai és antropológiai alapjait is meghatározta. Véleménye szerint paragrafusokkal nem fogják tudni megvédeni az életet és a keresztyén értérendet.

Az ebéd utáni szekció az *Egyház és állam, üldözés és szabadság* egykor és ma címmel zajlott. **Török József** teológus, egyetemi tanár, katolikus egyháztörté-

A milánói ediktumról Budapesten

A keresztyén egyházak öröksége és feladata a 21. században

nész a francia forradalom és a vallásszabadság kérdését taglalta. Szisztematikus elkeresztyénietlenítés kezdődött ezzel a korról, amit öt év alatt 15 ezer törvénnyel, majd a következő négy év alatt újabb 40 ezer törvénnyel szentesítettek.

Ezt követően **Kahler Frigyes** jogtörténész előadása hangzott el, aki a kommunista pártállamban végrehajtott vallásüldözésről szólt. E diktatórikus rendszerben az emberi jogokat, az emberi kötelességeket teljesen lesöpörték az asztalról. Az 1960-as évek koncepciói perei a fiatal értelmiségiek teljes kivégzésére irányultak.

Korányi András, az Evangélikus Hittudományi Egyetem egyetemi tanára kifejtette, hogy a konstantini modell Közép-Európában a végét járja. A 20. század nagy hitvallóit említette: az 1934-es barmeni hitvallókat, az 1942-es norvég harcot, az 1945-ös egyszemélyes tiltakozót: Dietrich Bonhoeffert. Ezek az ellenállási mozgalmak buzdították Ordass Lajos evangélikus püspököt is a nehézségek idején. Norvég kollégájától több hasznos tanácsot kapott a nyomorúság idején: Kicsi és nagy dolgok között élesen különbséget kell tenni; „ahogy lehet” – az egyház berendezkedését megtartani egészen az ellenállásig; minden írásos dokumentumot megsemmisíteni, amivel az állami szféra gyanúba keverhetné Isten szolgáját.

Az utolsó szekció előadói A milánói ediktum mindennapi lehetőségeit és kihívásait elemezték. **Fischl Vilmos**, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa főtitkárának elmondása alapján a diktatúrák – búvópatakként – még napjainkban is jelen vannak, és a keresztyén ember jelenléte a „vasorrú bába” és a „hétfejű sárkány” kategóriába esik. Vi-

lágunkban hamis tolerancia érvényesül, ahol mindent úgy állítanak be, mintha a tíz százalék üldöznék a kilencven százalékat. **Tókéczki László**, az Eötvös Loránd Tudományegyetem történészprofesszora beszédében hangsúlyozta, hogy a keresztyén életnek ebben a világban csak az értékek viszonylatában van értelme. A kor-szak, amelyben élünk, megköveteli, hogy joggal mutassunk Jézus Krisztusra, aki út, igazság és élet (Jn 14,6). Az egyház feladata az értékeltví kritika, amelyben igei, bibliai mondanivalója érték és mérték.

Gonda László református lelkész, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem docense többek közt elmondta, hogy a trón és az oltár szövetsége felbomlott, 1700 év alatt a keresztyén Nyugat periférikus, diaszpóraszerű helyzetbe került. Felhívta a figyelmet arra, hogy ma három lehetőség áll az állam és az egyház kapcsolata előtt. Az első egy kísérlet a konstantini modell restaurálására a hatalom kérdésében; a második a fundamentalista izoláció: keresztyén ellenkultúra kialakítása; a harmadik pedig a keresztyén spiritualitás újrafelfedezése. Ahhoz, hogy a harmadik út megelevenedjen, ahhoz az élet teljességének kell a középpontban állnia.

Zárszóként **Fedor Tibor**, az Emberi Erőforrások Minisztériuma Egyházi, Nemzetiségi és Civil Társadalmi Kapcsolatokért Felelős Államtitkársága főosztályvezetője értékelte a konferenciát. Az elvi szabadságjogok egyetemességéről szólt, párhuzamot vonva a mai Magyarország – amelynek alkotmánya Isten nevével kezdődik – és a kommunista pártállam évtizedei között.

Buza Zsolt

2013. november 30-án meglátogatta városunkat a Rákóczi Szövetség sátorlajújhelyi csoportja és a református gyülekezet hívei Sárospatakról.

A delegációt **Szajkó Gábor**, a Rákóczi Szövetség sátorlajújhelyi szervezetének elnöke vezette, aki már negyedszer látogatott el Homonnára. Főleg a homonnai református templom érdekelte vendégeinket: megcsodálták a belső felújítást, a toronyhoz hozzáépített szociális berendezést és az irodát, és a meleg fogadtatás mellett a lassan már télire forduló időjárásban nagyon díjazták a templom központi fűtésének a melegét is.

Csontos Árpád presbiter, nagymihályi egyházmegyei világi tanácsbíró köszöntötte a delegációt, és megkérte **Kiss Endre József** lelkipásztort, a Sárospataki Református Kollégium Tudományos Gyűjteményei Nagykönyvtárának igazgatóját, hogy magyar nyelvű igehirdetéssel szolgáljon. A vendég-igehirdető az *1Thessz 3,7–13* alapján adta át Isten üzenetét a hívőknek. A tizenegy homonnai magyar hívő lelkesen énekelt a vendégekkel együtt nemcsak a Szózatot, hanem az ajándék Énekeskönyvből a kezdő éneket (172.), utána a 150. és a 42. zsoltárt, majd a befejező (394.) dicsőítést is.

Az istentisztelet után **Csontos Valéria** evangélikus presbiter (aki a férjével együtt szlovák nyelven elkészítette a homonnai református gyülekezet krónikáját, amit harminc példányban ki is adtak) röviden elmesélte Homonna, illetve a református és az evangélikus egyház 1880-ban kezdődött közös történelmét.

EMLÉKEK KÖZT A JELENBEN

Magyarországi vendégek jártak Homonnán

Utána következett az ismerkedés: egymásra találtak egykori sárospataki iskolatársak is, akik elénekelték az iskolai diákhimnuszt. Ebéd közben folytatódott a beszélgetés, és a homonnai Csemadok-alapszervezet tagjai meséltek a tevékenységükről, amely 2004-ben kezdődött.

Ebéd után a csoport átment a Vihorláti Múzeumba, az egykori Andrassy-kastélyba, ahol **Ivana Strakosová** igazgatóhelyettes vezette végig a jelenlevőket. Csontos Valéria itt is elmagyarázta, hogy a történelmi anyagból kitudódott: II. Rákóczi Ferenc meglátogatta Homonnát, és 1707 augusztusában tizenkét napig tar-

tózkodott itt mint gróf Keglevich Terézia vendége (aki Homonnai Drugeth Zsigmond zempléni főispánnak, a Drugeth család utolsó sarjának volt az özvegye). II. Rákóczi Ferenc azért jött Homonnára, mert innen sokkal közelebb volt a lengyel és az orosz határ a küldöttéi számára.

A sárospataki vendégek egyházi irodalommal ajándékozták meg a homonnai református gyülekezetet, és meghívták tagjait látogatónba városukba: hadd tekintsék meg a kollégium könyvtárát, a várat és a Rákóczi-pincét.

Csontos Árpád

Vendégek és vendéglátók közösen énekelnek. (A szerző felvétele)

ISTEN MINDENNAPI KEGYELMÉBEN

A Zsinat elnökei Csémy Lajos professzort köszöntötték

A Zsinati Tanács határozata alapján **Fazekas László** püspök és **Fekete Vin-**

ce főgondnok december 27-én prágai otthonában felkereste a kilencvenéves

Csémy Lajos nyugalmazott teológiai professzort, hogy megköszönjék neki a felvidéki református lelkipásztorok oktatásában és nevelésében végzett szolgálatát.

A professzor úr nyáron töltötte be 90. életévét, és teljes szellemi és testi épségnek örvend mindmáig. Folyamatosan figyelemmel kíséri a felvidéki és Kárpát-medencei református egyházak eseményeit. Röviden elmesélte pályafutását: pápai teológiai tanulmányaitól kezdve (ahol 1947-ben végzett) a gyülekezeti lelkipásztori munkán át prágai küldetéséig (1954-től 1994-ig tartott), majd röviden érintette a komáromi Calvin J. Teológiai Akadémián végzett szolgálatát. Megmutatta a pápai teológián vezetett tanulmányi könyvecskéjét (indexét) is.

Csémy Lajos professzor hálásan és meghatódva fogadta egyházunk köszöntését, a Zsinati Tanács határozata nyomán megvalósult látogatást.

–fv–

Csémy Lajos professzor jobbán Fazekas László püspök, balján Fekete Vince főgondnok. (Csémy Miklós felvétele)

Népfőiskolai jubileum. A Magyar Népfőiskolai Társaság 2013. november 14-én Budapesten jubileumi konferenciát tartott a szervezet megalakulása 25. évfordulója alkalmából. A népfőiskolák a felnőttoktatás, a közművelődés és ifjúságnevelés eredetileg felekezeti közeli intézményei. Skandináviában és Nyugat-Európában közel két évszázados múltra tekinthetnek vissza, Magyarországon a két világháború közötti időszakban indult virágzásnak a népfőiskolai mozgalom. A konferencián egyházunkat és a johannita lovagrendet Batta István zsinati tanácsos képviselte.

Megfiatalodott a csicsói presbitérium. 2013. november 17-én a vasárnapi istentisztelet keretében megtörtént Csicsón az egyházközségi tisztújítás. A presbitérium valóban megújult, mert tíz évvel alacsonyabb lett az átlagéletkora. A következő választási időszakban a presbitérium fő célja a lelki építkezés lesz.

Pályázat

A Vajáni Református Egyházközség a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház 3/2012-es számú, a lelkészek választásáról szóló törvénye 6. § (2) bekezdésével összhangban pályázatot hirdet a megüresedett lelkészi állás betöltésére.

A gyülekezet – melynek a liturgiában használt nyelve a magyar – a lelkésznek biztosítja a teljes gyülekezeti fenntartású lakhatást, az egyéb juttatásokat pedig díjlevélben határozza meg. A gyülekezet elvárja a gyülekezeti lelkészi szolgálattal járó általános szolgálatok teljes körű és önálló ellátását, az egyházmegye iskolájában (mely a gyülekezet területén van) a hitoktatás végzését, valamint hogy a pályázó zenei ismeretekkel rendelkezzen; az egyéb szolgálatokat pedig díjlevélben határozza meg.

Pályázhatnak mindazon lelkészek, akik teljesítik a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház általános érvényű belső jogszabályainak idevonatkozó rendelkezéseit. Benyújtandó dokumentum: részletes önéletrajz a lelkészi szolgálatban eltöltött évek feltüntetésével.

Pályázati határidő: **2014. február 28.**

A pályázatokat magyar nyelven az alábbi címre kell beküldeni: Az Ungi Református Egyházmegye Esperesi Hivatala, 076 77 Velké Slemence 145, illetve Református Lelkeszi Hivatal, 076 72 Vojany.

A pályázattal kapcsolatban bővebb információt a gyülekezet gondnokai nyújtanak: Czinke István (0907/093 77 55), valamint Ladányi Benjámin (0908/382 178).

Párizsi igehirdetés. 2013. december 1-jén, advent első vasárnapján a párizsi magyar református gyülekezetben Lévai Attila csicsói lelkipásztor hirdette Isten igéjét, mégpedig az Ézs 55,6 alapján.

Szeretetszolgálati látogatás. December 10-én Komáromban látogatást tett a Magyarországi Református Egyház Szeretetszolgálatának küldöttsége. A Fazekas László püspökkel és az SZRKE Diakóniai Központjának igazgatójával, Rácz Jolánnal folytatott megbeszélésükön az együttműködés lehetőségeiről volt szó.

Adventi fogadás. Magyarország köz társasági elnöke, miniszterelnöke és az Országgyűlés elnöke meghívására Fazekas László püspök is részt vett december 10-én a Sándor-palotában azon a közös ebéden, amelyet a kisebbségben élő egyházak képviselői számára adtak.

Szakraális kiállítás. A komáromi Selye János Egyetem Református Teológiai Karán december 12-én kiállítás volt a református egyházban használt szakraális tárgyakból. A Szlovák Kormányhivatal *Nemzeti kisebbségek kultúrája 2013* elnevezésű programja által támogatott kiállítást, melynek kurátora B. Kovács István, az SZRKE Tudományos Gyűjteménye.

Pályázat

A németországi Gustav-Adolf-Werk segélyszervezet tanulmányi pályázatot hirdet teológushallgatók számára a 2014/2015-ös akadémiai évre a lipcsei, illetve a heidelbergi egyetemre.

A pályázat – amit a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Zsinati Irodájára (Fő tér 23., 979 01 Rimaszombat) kell eljuttatni – feltételei:

- magiszteri képzésben való részvétel;
- pályázati adatlap kitöltése;
- önéletrajz fényképpel;
- egyházvezetői ajánlás csatolása;
- akadémiai szakmai önéletrajz;
- eddig megszerzett kreditek igazolása;
- szociális, pedagógiai, illetve egyházi tapasztalatok leírása;
- az ösztöndíjjal kapcsolatos motivációk leírása;
- legalább B1-es fokozatú német nyelvvizsga.

A pályázat határideje: 2014. január 22.

További információval a Zsinati Iroda munkatársai szolgálnak.

*Békesség, áldásokban bővelkedő
új esztendő t kívánunk
minden kedves Olvasónknak
és Munkatársunknak.
A szerkesztőség*

nyelveinek igazgatója volt, Fazekas László püspök nyitotta meg.

Televíziós istentisztelet. December 26-án, karácsony második ünnepén az STV2 a komáromi református templomból élőben közvetítette a délelőtti istentiszteletet. Az igehirdetés szolgálatát Fazekas László püspök, a gyülekezet első lelkipásztora, az úrvacsorai liturgiát Molnár Árpád püspöki titkár végezte; közreműködött a gyülekezet Collegium Musicum elnevezésű énekkara. A Szlovák Televízió első ízben közvetített magyar nyelvű református istentiszteletet (szlovák feliratozással)!

A Pátria rádió református műsorai:

Január 19-én 7.05-kor a Világosság című egyházi műsor református adásában Szabóné Köblös Valéria nagymenyi lelkipásztor Keresztelő János halálának üzenetét világítja meg a hallgatók számára.

Február 2-án 7.05-kor a Világosságban Sasák Attila kamocsai lelkipásztor igehirdetésének témája a tengeren járó Jézus.

Február 16-án 7.05-kor a Világosságban Écsi Gyöngyi hetényi lelkipásztor a gadarai megszállott meggyógyításáról szól a hallgatókhoz.

A Világosság másnapi (hétfői) ismétlésének kezdési időpontja: 13.05.

(A műsor a közvetítést követő naptól meghallgatható a Sola rádió honlapján is: <http://refradio.eu/radio/sola/>)

Szerkesztő-műsorvezető: Iski Ibolya

KÁLVINISTA SZEMLE

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház hivatalos lapja. A kiadó címe:

Jókai u. 34., 945 01 Komárno.

Cégbejegyzési szám: 00179191

Megjelenik havonta.

Főszerkesztő: Fazekas László

Szerkesztő: A. Kis Béla

Titkár és lapterjesztő: Kis Lucia
Előfizethető a református lelkészi hivatalokban és a szerkesztőség címén.

Előfizetési díj: egy évre 4,20 euró.

A lapterjesztést a szerkesztőség végzi:

930 10 Dolný Štál (Alistál) 386.

E-mail: akisbela@ba.telecom.sk

Telefon: 031/55 90 141 (egyben fax és üzenetrögzítő is)

A kéziratokat nem őrizzük meg, nem küldjük vissza, rövidítésük és szerkesztésük jogát fenntartjuk.

Nyomdai előkészítés: A. Kis Béla

Nyomja: Reproffset, Dunaszerdahely

ISSN: 1335-7298

Nyilvántartási szám: EV 3628/09